junctivæ, ut *quæ;* aut communes, ut *ergo, igitur*. Sunt etiam dictiones quas incertum est utrum conjunctiones, an præpositiones, an adverbia nominemus, quæ tamen omnes sensu facile discernuntur, nam et conjunctiones pro aliis conjunctionibus positæ inveniuntur potestate mutata.

Præpositio est pars orationis, quæ, præposita aliis partibus orationis, significationem earum aut complet, aut mutat, aut minuit. Nam aut nomini præponitur, ut *invalidus;* aut pronomini præponitur, ut *per me;* aut supponitur, ut *mecum, tecum, nobiscum, vobiscum*, aut verbum præcedit, ut *præfero;* aut adverbium, ut *expresse;* aut participium, ut *præcedens;* aut conjunctionem, ut *absque;* aut semet, ut *circumcirca*. Præpositiones aut casibus serviunt aut loquelis, aut ejus casibus et loquelis conjuguntur, ut *di, dis, re, se, an, con*. Dicimus enim, *diduco, distraho, recipio, secubo, amplector, congredior*. Separantur, ut *apud, penes*. Conjunguntur et separantur cæteræ omnes, ex quibus *in* et *con* præpositiones si ita compositæ fuerint, ut eas statim s vel f litera consequatur plerumque producantur, ut *insula, insula, consilium, confessio*.

Præpositioni accidunt solummodo casus. Casus namque in præpositionibus duo sunt, accusativus et ablativus. Aliæ enim præpositiones accusativo casui præponuntur, aliæ ablativo, aliæ utrique casui. Accusativi casus præpositiones hæc sunt; *ad, apud, adversum, cis, circa, citra, circum, contra, erga, extra, intra, inter, infra, juxta, ob, pone, per, prope, propter, secundum, post, trans, ultra, præter, supra, usque, penes*. Dicimus enim *ad patrem, apud villam, ante ædes, adversum inimicos, cis Rhenum, citra forum, circum vicinos, circa templum, contra hostem, erga propinquos, extra terminos inter naves, intra mœnia, infra tectum, juxta macellum, ob augurium, pone tribunal, per parietem, prope fenestram, propter amnem, secundum fores, post tergum, trans ripam, ultra fines, præter officium, supra cœlum, usque Oceanum, penes arbitros*. Ex his, *ad* et *apud*, cum unius casus sint, diverso modo ponuntur. Dicimus enim: *Ad amicum vado, apud amicum sum;* non enim dicitur recte: *Apud amicum vado, ad amicum sum. Usque* præpositio plurimis non videtur, quia sine aliqua præpositione proferri non solet, unde adjungitur utrique casui, pro qualitate præpositionis ejus cui fuerit copulata, ut *usque ad*, et *usque ab*.

Ablativi casus præpositiones sunt hæc : *a, ab, abs, cum, coram, clam, de, e, ex, pro, præ, palam, sine, absque, tenus*. Dicimus enim, *a domo, ab homine, abs quolibet, cum exercitu, coram testibus, clam custodibus, de foro, e jure, ex præfectura, pro clientibus, præ timore, palam omnibus, sine labore, absque injuria, tenus pube;* sed hæc præpositio propter euphoniam subjicitur, et facit *pubetinus*. Clam præpositio casibus servit ambobus. Utriusque casus præpositiones

A sunt hæc, *in, sub, super* et *subter*. Quarum *in* et *sub*, tunc præpositiones accusativi casus sunt, cum *adversum* vel *ante* significant, ut *ibat in Eurialum* et *sub ipsum Arcturum*, id est *a te*. Tunc ablativi casus, cum vim recte retinent, nec pro accusativis præpositionibus ponuntur. Item accusativi casus sunt, cum ad locum vel nos, vel quoslibet, vel ire, isse, ituros esse significamus, cujus rei exempla sunt hæc : In, accusativi casus, ut *itur in antiquam silvam. In*, ablativi casus ut, *Stans cessa in puppi. Sub* accusativi casus, ut *Postesque sub ipsos Nituntur gradibus. Sub*, ablativi casus ut :

Arma sub adversa posuit radiantia quercu.

Subter vero et *super*, cum accusativo casu naturaliter præponuntur, et ablativo casui tum plerumque junguntur, ut *Gemina sub arbore sidunt*. Et :

Ferre juvat subter densa testudine casus.

Quanquam multi sint qui non putant præpositiones ambiguas esse, nisi duas, *in* et *sub*. Cæteræ

B *super* et *subter*, cum locum significant, ablativo junguntur figurate. Extra quam formam *super* præpositio, cum *de* significat, hoc est mentionem de aliquo fieri tentat, ablativi casus est tantum, ut :

Multa super Priamo rogitans, super Hectore multa

Separatæ præpositiones acuuntur conjunctæ casibus, aut loquelis, cum suam sæpe commutant, et communes fiunt. Præpositiones autem ipsæ verba corrumpunt, ut *conficio ;* aut ipsæ corrumpuntur, ut *suffero;* aut et corrumpunt, corrumpuntur, ut *suscipio*. Antiqui præpositiones et genitivo casui conjungebant, ut *curruum tenus*, vel *currum*. Item *post* et *ante* et *circum*, utrisque casibus adjunctas invenimus. Sed scire nos convenit præpositiones vim suam tunc retinere, cum præponuntur. suppositas vero et significationem suam et vim nominis et legem propriam non habere. Separatæ præpositiones separatis præpositionibus non cohærent, et adverbia faciunt, si quando illas non sequitur casus. Sunt qui putant accidere præpositio-

C ni et figuram et ordinem. Figuram, quia sunt præpositiones simplices, ut *ab ;* compositæ, ut *absque*. Ordinem, quia sunt præpositiones præpositivæ, ut *sine;* subjunctivæ, ut *tenus*. Sed hæc nos et similia in his numeramus quæ inæqualia nominantur.

Interjectio est pars orationis interjecta aliis partibus orationis ad exprimendum animi affectus, aut metuendi, ut *hei*, aut optantis, ut *o*, aut dolentis, ut *heu*, aut lætantis, ut *evax*. Sed hanc adverbiis Græci applicant, quod ideo Latini non faciunt, quia hujuscemodi voces non statim subsequitur verbum. Licet autem pro interjectione etiam alias partes orationis singulas pluresve supponere, ut *nefas, pronefas*. Accentus interjectionum certi esse non possunt, ut vere in aliis vocibus, quas inconditas invenimus.

Libelli de octo partium orationis finis.

DE ARITHMETICIS NUMERIS
LIBER.

I. DE NUMERIS.

Numerus est multitudo ex unitatibus constituta; nam unio semel, non potest esse numerus. Arithmetica autem est disciplina numerorum. Græci enim numerum ῥυθμὸν vocant. Numeri disciplinam apud Græcos primum Pythagoram perhibent conscripsisse, ac deinde a Nicomacho diffusius esse dispositam. Cum apud Latinos primum Apuleius, deinde Boetius transtulerunt. Numero, nummus nomen dedit, et a sui frequentatione vocabulum ei indidit. *Unus*, a Græco nomen trahit : Græci enim *unum*, ἕνα dicunt. Sic *duo* et *tres*, quos illi δύο et τρία appellant. *Quatuor* vero, a figura

D quadrata nomen sumpsit; sic et reliqua numerorum nomina a Græca lingua etymologiam trahunt. Datum est nobis etiam ex aliqua parte sub numerorum consistere disciplina, quando et horas per eam discamus, quando de mensium circulis disputamus. Quo etiam spatium redeuntis anni agnoscimus : per numerum siquidem, ne eum confundamus, instruimur. Tolle numerum in rebus, et omnia pereunt. Adime sæculo computum, et cuncta ignorantia cæca complectentur, nec differri possunt a cæteris animalibus, qui calculi nesciunt rationem. Divisio numerorum de paribus et imparibus est. Numerus siquidem dividitur in paribus et in imparibus. Par numerus

dividitur in his pariter : Par pariter, impar, impariter. Par, impar numerus, dividitur in his : Primum et simplum, secundum et compositum, tertium mediocrem, qui quodammodo primus et compositus. At videamus ordinem et figuram numerorum.

Cardinales numeri.	*Ordinales numeri.*	*Dispertivi numeri.*	*Adverbiales numeri.*	*Ponderales numeri.*
Unus, una, unum	Primus, prima, primum	Singuli, læ, la	Semel	Simplum
Duo, duæ, duo	Secundus, da, dum	Bini, binæ, bina	Bis	Duplum
Tres, tres, tria	Tertius, tertia, tertium	Terni, ternæ, terna	Ter	Triplum
Quatuor	Quartus, quarta, quartum	Quaterni, næ, na	Quater	Quadruplum
Quinque	Quintus, quinta, quintum	Quini, quinæ, quina	Quinquies	Quintuplum
Sex	Sextus, sexta, sextum	Seni, senæ, sena	Sexies	Sextuplum
Septem	Septimus, ma, mum	Septeni, næ, na	Septies	Septuplum
Octo	Octavus, va, vum	Octoni, næ, na	Octies	Octuplum
Novem	Nonus, nona, nonum	Noveni, næ, na	Nonies	Nonuplum
Decem.	Decimus, ma, mum	Deni, denæ, dena	Decies	Decuplum
Viginti	Vigesimus, ma, mum	Undeni, næ, na	Undecies	Undecuplum
Triginta	Trigesimus, ma, mum	Duodeni, næ, na	Duodecies	Duodecuplum
Quadraginta	Quadragesimus, a, um	Terdeni, næ, na	Tredecies	Tredecuplum
Quinquaginta	Quinquagesimus, a, um	Quaterdeni, næ, na	Quaterdecies	Quaterdecuplum
Sexaginta	Sexagesimus, ma, mum	Quindeni, næ, na	Quindecies	Quindecuplum
Septuaginta	Septuagesimus, a, um	Deniseni, næ, na	Sedecies	Sexdecuplum
Octuaginta	Octogesimus, ma mum	Denisepteni, næ, na	Septiesdecies	Septiesdecuplum
Nonaginta	Nonagesimus, a,um	Deniocloni, næ, na	Octiesdecies	Octiesdecuplum
Centum.	Centesimus, ma, mum	Deninoveni, næ, na	Noniesdecies	Noniesdecuplum
Ducenti	Ducentesimus, a, um	Viceni, næ, na	Vigies	Vigiesdecuplum
Trecenti	Trecentesimus, a, um	Triceni, næ, na	Trigies	Trigiesdecuplum
Quadringenti	Quadringentesimus, a um	Quadrageni, næ na	Quadragies	Quadragiesdecuplum
Quingenti	Quingentesimus, a, um	Quinquageni, næ, na	Quinquagies	Quinquagiesdecuplum
Sexcenti	Sexcentesimus, a, um	Sexageni, næ, na	Sexagesies	Sexagesiesdecuplum
Septingenti	Septingentesimus, a, um	Septuageni, næ, na	Septuagies	Septuagiesdecuplum
Octingenti	Octingentesimus, a, um	Octuageni, næ, na	Octuagies	Octuagiesdecuplum
Nongenti	Noningentesimus, a, um	Nonageni, næ, na.	Nonagesies	Nonagiesdecuplum
Mille.	Millesimus primus, a, um	Centeni, næ, na	Centies	Centuplum
Duo millia	Millesimus secundus, a, um	Ducenteni, næ, na	Ducenties	Ducentuplum
Tria millia	Millesimus tertius, a, um	Trecenteni, næ, na	Trecenties	Tricentuplum
Quatuor millia	Millesimus quartus, a, um	Quadricenteni, næ, na	Quadrincenties	Quadrincentuplum
Quinque millia	Millesimus quintus, a, um	Quingenteni, næ, na	Quingenties	Quingentuplum
Sex millia	Millesimus sextus, a, um	Sexcenteni, næ, na	Sexcenties	Sexcentuplum
Septem millia	Millesimus septimus, a, um	Septingenteni, næ, na	Septingenties	Septingentuplum
Octo millia	Millesimus octavus, a, um	Octingenteni, næ, na	Octingenties	Octingentuplum
Novem millia	Millesimus nonus, a, um	Nongenteni, næ, na	Nongenties	Nongentuplum
Decem millia	Millesimus decimus, a, um	Milleni, næ, na	Millies	Millecuplum
		Millenteni, næ, na	Millies	

Distat enim inter sextuplum et sescuplum; nam sextuplum de multiplici genere, ubi minor a majore sexies habetur. Sescuplum vero, de superparticulari genere, ubi minor a majore totus cum sua altera idem dimidia habetur.

II. DE DIVERSIS SPECIEBUS NUMERORUM.

Plures igitur species numerus habet, sed tamen omnes ab una origine nascuntur, quia :

Aut cardinales sunt numeri (ut jam diximus) veluti *unus, duo, tres, quatuor, quinque, sex, septem,* et cæteri juxta hunc ordinem;

Aut ordinales, velut *primus, secundus, tertius, quartus, quintus, sextus, septimus,* et cæteri;

Aut adverbiales, ut *semel, bis, ter, quater, quinquies, sexies, septies, octies, nonies,* et reliqui;

Aut dispertivi, ut *singuli, bini, terni vel trini, quaterni, quini, seni, septini, octoni,* et cæteri;

Aut ponderales, ut *simplum, duplum, triplum, quadruplum, quintuplum,* et cæteri;

Aut denuntiativi, ut *solus, alter,* vel *alius.*

Insuper vero ad alios numeros revertere.

Sunt item numeri multiplicativi, ut *simplex, duplex, triplex, quadruplex, quintuplex, sextuplex, septuplex, octuplex,* et cæteri.

Sunt item adverbialiter prolati, ut *simpliciter, dupliciter, tripliciter, quadrupliciter, quintupliciter, sextupliciter,* et reliqui.

Sunt et aliæ species derivatorum numerorum, a superioribus derivatæ veluti est *singularis, dualis, ternarius, quaternarius, quinarius, senarius, septenarius, octonarius, novenarius, denarius, undenarius, duodenarius,* et cæteri his similes. Potest etiam in adjectivo hic modus numerandi perduci, veluti, *ternaria ternarium, quaternaria quaternarium, quinaria quinarium, senaria senarium, septenaria septenarium, octonaria octonarium, novenaria novenarium, denaria denarium, undenaria undenarium, duodenaria duodenarium,* atque in hunc modum cæteri.

Item quæ ex asse componuntur : *Assis; dussis* rarum, vel *dipondius; tressis, quadrassis, quinquassis, sexis, septussis, octussis, nonussis, dessis* vel *decussis vigessis, trigessis, quadragessis, quinquagessis, sexagessis, septuagessis, octuagessis, nonagessis, centussis.* Post quem numerum (teste Varrone) non componuntur cum asse numeri.

Item, nomina unciarum, ut *deunx, dextans, dodrans, bessis* vel *besse, septunx, quinqunx vel quincunx, triens, quadrans, sextans, sexcunx, sextula, libra.*

Item, a libra composita, ut *bilibris, trilibris, quadrilibris,* et similia alia.

Item, ab anno derivata, ut *Anniculus* vel *annuus, biennis, triennis, quadriennis, quinquennis,* et his similia.

Item, a mense composita : *Bimus, trimus, quadrimus,* etc.; *bimulus,* etc.; *bimestre, trimestre, quadrimestre,* etc.

Item, a pede composita : *Bipes, tripes, quadripes* vel *quadrupes,* etc., *bidepalia, tridepalia, quadrupedalia,* etc ; *novempedalia, decempedalia, centipedalia, etc.*

Item, a capite composita : *Biceps, triceps, quatriceps, centiceps,* etc.

Item, a feria composita, ut *bifaria, trifaria, quadrifaria, quinquefaria,* etc.; *multifaria,* etc. Etiam *bifariam, trifariam, quadrifariam, quinquefariam,* etc.,

multifariam, et his similia.

Item, a die composita: *Biduum, triduum, quatriduum*, et his similia.

Item, a corpore composita: *Bicorpor, tricorpor*, et his similia.

Item, a patens composita: *Bipatens, tripatens*, et cætera his similia.

Item a parte composita: *Bipartiens, tripartiens, quadripartiens, quinquepartiens*, etc. Etiam *Bipartitus, bipartita, bipartitum; tripartitus, tripartita, tripartitum; quadripartitus, quadripartita, quadripartitum; quinquepartitus, quinquepartita, quinquepartitum*, et his similia.

Item a lingua composita: *Bilinguis, trilinguis, quadrilinguis, quinquelinguis, centilinguis*, et similia.

Item a via composita: *Bivium, trivium, quadrivium, multivium*, etc.

Item a fide composita: *Bifidum, trifidum, quadrifidum*, et his similia. Etiam *Bifidus, bifida; trifidus, trifida; quadrifidus, quadrifida*, et similia.

Item a sulco composita: *Bisulcus, trisulcus*, et similia. Item a gemino composita: *Geminus, tergeminus, centigeminus*, etc.

Item a manu composita: *Unimanus, centimanus*, et similia. Item a digito composita: *Bidigitus, tridigitus*, etc., *sexdigitus*, et similia.

Item ab oculo composita: *Monoculus, binoculus, centoculus, milloculus*, et his similia. Item a forma composita: *Uniformis, biformis, triformis, quadriformis*, et his similia.

Item a viro composita: *Duumvir, triumvir, quinquevir, sextumvir, septemvir, decemvir, centumvir*, et similia; est unus ex duobus viris, unus ex tribus viris, unus ex quinque viris, unus ex septem viris, unus ex decemviris, etc. Dignitas quædam est inter homines qui reipublicæ inserviunt. Etiam in plurali: *Duumviri, triumviri, sextumviri, decemviri*, et cæteri. Item ab angulo composita: *Triangulum, quadrangulum, quinquangulum, sexangulum*, et similia. Item: *Dinummus, trinummus*, etc. Item: *Diobolaris, triobolaris*, etc. Item: *Bigæ, trigæ, quadrigæ*, et similia. Item: *Bijugus* et *bigatinum, trijugum, quadrijugum*, et similia. Item: *Bigamus, trigamus*, et similia.

III. PYTHAGORICA MENSA SIVE ABACUS NUMERANDI.

Pars prima Mensæ Pythagoricæ.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	28	30	40
2	4	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	23	30	32	34	36	38	40	56	60	80
3	6	9	12	15	18	21	24	27	30	33	36	39	42	45	48	51	54	57	60	84	90	120
4	8	12	16	20	24	28	32	36	40	44	48	52	56	60	64	68	72	76	80	112	120	160
5	0	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	75	80	85	90	95	100	140	150	200
6	12	18	24	30	36	42	48	54	60	66	72	78	84	90	96	102	108	114	120	168	180	240
7	14	21	28	35	42	49	56	63	70	77	84	91	98	105	112	119	126	133	140	196	210	280
8	16	24	32	40	48	56	64	72	80	88	96	104	142	120	128	136	144	152	160	224	240	320
9	18	27	36	45	54	65	72	81	90	99	108	117	126	135	144	153	162	171	180	252	270	360
0	20	30	40	50	60	70	80	90	100	110	120	130	140	150	160	170	180	190	200	280	300	400
11	22	33	44	55	66	77	88	99	110	121	131	143	154	165	176	187	198	209	220	308	330	440
12	24	36	48	60	72	84	96	108	120	132	144	156	168	180	192	204	216	228	240	336	360	480
13	26	39	52	65	78	91	104	117	130	143	156	169	182	195	208	221	234	247	260	364	390	520
14	28	42	56	70	84	98	112	126	140	154	168	182	196	210	224	238	252	266	280	392	420	560
15	30	45	60	75	90	105	120	135	150	165	180	195	210	225	240	255	270	285	309	420	450	600
16	32	48	64	80	96	112	128	144	160	176	192	208	224	240	256	272	288	304	320	448	480	640
17	34	51	68	85	102	119	136	153	170	187	204	221	238	255	272	289	306	323	340	475	510	680
18	36	54	72	90	108	126	144	762	180	198	216	233	252	270	288	306	324	342	360	504	540	720
19	38	57	76	95	114	133	152	171	190	209	228	247	266	285	304	323	342	361	380	532	570	760
20	40	60	80	100	120	140	160	180	200	220	240	260	280	300	320	340	360	380	400	560	600	900
28	56	84	112	140	168	196	224	252	280	308	336	364	392	420	348	476	504	532	560	784	840	1120
30	60	90	120	150	180	210	240	270	300	330	360	390	420	450	480	510	540	570	600	840	900	1200
40	80	120	160	200	240	280	320	360	400	440	480	520	560	600	640	680	720	760	800	1120	1200	1600
50	100	150	200	250	300	350	400	450	500	550	600	650	700	750	800	850	900	950	1000	1400	1500	2000
59	118	177	236	395	354	443	472	531	590	649	708	767	826	883	944	1003	1602	1121	1180	1652	1770	2360
60	120	780	240	300	350	420	480	540	600	660	720	790	840	900	960	1020	1080	1140	1200	1680	1800	2400
70	140	210	280	350	420	490	560	650	700	770	840	910	980	1050	1120	1190	1[illegible]60	1330	1400	1960	2100	2800
80	160	240	320	400	480	540	640	720	800	880	960	1040	1120	1200	1280	1360	1440	1520	1600	2240	2400	3200
90	180	270	360	450	540	630	720	840	900	990	1080	1170	1260	1350	1440	1530	1620	1710	1800	2520	2700	3600
100	200	300	400	500	600	700	800	900	1000	1100	1200	1300	1400	1500	1600	1700	1800	1900	2000	2800	3000	4000
200	400	600	800	1000	1200	1400	1600	1800	2000	2200	2100	2600	2800	3000	3200	3400	3600	3800	4000	5600	6000	8000
300	600	900	1200	1500	1800	2100	2400	2700	3000	3300	3600	3800	4[illegible]00	4500	4800	5100	5400	5700	6000	8400	9000	12000
400	800	1200	1600	2000	2400	2800	3200	3600	4000	4400	4800	5200	5600	6000	6400	6800	7200	7600	8000	11200	12000	16000
500	1000	1500	2000	2500	3000	3500	4000	4500	5000	5500	6000	6500	7000	7500	8000	8500	9000	9500	10000	14000	15000	20000
600	1200	1800	2400	3000	3600	4200	4800	5400	6000	6600	7200	7800	8400	9000	8600	10200	10800	11400	12000	16800	18000	24000
700	1400	2100	2800	3500	4200	4900	5600	6300	7000	7700	8400	9100	9900	10500	11200	11900	12606	13300	14000	19600	21000	28000
800	1600	2400	3200	4000	4800	5600	6400	7200	8000	8800	9600	10400	11200	12000	12800	13600	14400	15200	16000	22400	24000	32000
900	1800	2700	3600	4500	5400	6300	7200	8100	9000	9900	10800	11700	12600	13500	14400	15300	16200	17100	18000	25200	27000	36000
1000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	14000	15000	16000	17000	18009	19000	20000	28000	30000	40000

Secunda pars Mensæ Pythagoricæ.

1	50	59	60	70	80	90	100	200	300	400	500	600	700	800	900	1000
2	100	118	120	140	160	180	200	400	600	800	1000	1200	1400	1600	1800	2000
3	150	177	180	210	240	270	300	600	900	1200	1500	1800	2100	2400	2700	3000
4	200	236	240	280	320	360	400	800	1200	1600	2000	2400	2800	3200	3600	4000
5	250	295	300	350	400	450	500	1000	1500	2000	2500	3000	3500	4000	4500	5000
6	300	354	350	420	480	540	600	1200	1800	2400	3000	3600	4200	4800	5400	6000
7	350	413	420	490	560	630	700	1400	2100	2800	3500	4200	4900	5600	6300	7000
8	400	472	480	560	640	720	800	1700	2400	3200	4000	4800	5600	6400	7200	8000
9	450	531	540	630	720	810	900	1800	2600	3600	4500	5400	6300	7200	8100	9000
10	500	590	600	700	800	900	1000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000
11	550	649	660	770	880	990	1100	2200	3300	4400	5500	6600	7700	8800	9900	11000
12	600	708	720	840	960	1080	1200	2400	3600	4800	6000	7200	8400	9600	10800	12000
13	650	767	780	910	1040	1170	1300	2600	3900	5200	6500	7800	9100	10400	11700	13000
14	700	826	840	980	1120	1260	1400	2800	4200	5600	7000	8400	9800	11200	12600	14000
15	750	885	900	1050	1200	1350	1500	3000	4500	6000	7500	9000	10500	12000	13500	15000
16	800	945	960	1120	1280	1440	1600	3200	4800	6400	8000	9600	11200	12800	14400	16000
17	850	1003	1020	1190	1360	1530	1700	3400	5100	6800	8500	10200	11900	13600	15300	17000
18	900	1062	1080	1260	1440	1620	1800	3600	5400	7200	9000	10809	12600	14400	16200	18000
19	950	1121	1140	1330	1520	1710	1900	3800	5700	7600	9500	11400	13300	15200	17100	19000
20	1000	1180	1200	1400	1600	1800	2000	4000	6000	8000	10000	12000	14000	16000	18000	20000
29	1400	1652	1680	1960	2240	2520	2800	4600	8400	11200	14000	16800	19600	22400	25200	28000
30	1500	1770	1800	2100	2400	2700	3000	6000	9000	12000	15000	18000	21000	24000	27000	30000
40	2000	2360	2400	2800	3200	3600	4000	8000	12000	16000	20000	24000	28000	33000	36000	40000
50	2500	2950	3000	3500	4000	4500	5000	10000	15000	20000	25000	30000	35000	40000	45000	50000
59	2950	3481	3540	4100	4720	5310	5900	11800	17700	23600	29500	35400	41300	47200	53100	59000
60	3000	3540	3600	4200	4800	5400	6000	12000	18000	24000	30000	36000	42000	48000	54000	60000
70	3500	4130	4200	4900	5600	6300	7000	14000	21000	28000	35000	42000	49000	56000	63000	70000
80	4000	4720	4800	5600	6400	7200	8000	16000	24000	32000	40000	48000	56000	64000	72000	80000
90	4500	5310	5400	6300	72 0	8100	9000	18000	27000	36000	45000	54000	63000	72000	81000	90000
100	5000	5900	6000	7000	8000	[illegible]000	10000	20000	30000	40000	500 0	60000	70000	80000	90000	100000
200	10000	11800	12000	14000	16000	18000	20000	40000	60000	80000	100000	120000	140000	160000	180000	200000
300	15000	17700	18000	21000	24000	27000	30000	60000	90000	120000	150000	180000	210000	240000	270000	300000
400	20000	23600	24000	28000	32000	36000	40000	80000	102000	160000	200000	240000	280000	320000	360000	400000
500	25000	29500	30000	35000	40000	45000	50000	100000	150000	200000	250000	300000	350000	400000	450000	500000
600	30000	35400	63000	42000	48000	54000	60000	120000	180000	240000	300000	360000	420000	480000	540000	600000
700	35000	41300	42000	48000	56000	63000	70000	140000	210000	280000	350000	420000	490000	560000	630000	700000
800	40000	47200	48800	56000	64000	72000	80000	160000	240000	320000	400000	480000	560000	640000	720000	800000
900	45000	53100	54000	63000	72000	81000	90000	180000	270000	360000	450000	540000	630000	720000	810000	900000
1000	50000	59000	60000	70000	80000	90000	100000	200000	300000	400000	500000	600000	700000	800000	900000	1000000

IV. Numerales litteræ.

Septem litteræ in alphabeto sunt, quæ dinumerationibus inserviunt, scilicet :

I V X C L D M;

aut hæ, quod idem est,

i v x c l d m.

Quarum litterarum valor talis est:

I vel i	valet	Unum	1
V	valet	Quinque	5
X	valet	Decem	10
L	valet	Quinquaginta	50
C	valet	Centum	100
D	valet	Quingenta	500
M	valet	Mille	1000

Hæ autem litteræ, non modo valent pro unitatibus et denariis et centuriis, ut hic vides : sed etiam pro millenariis, ut sequitur, linea tamen superposita: quoniam

I	valet	Unum Mille	1000
V	valet	Quinque millia	5000
X	valet	Decem milla	10000
L	valet	Quinquaginta millia	50000
C	valet	Centum millia	100000
D	valet	Quingenta millia	500000
M	valet	Millies mille	1000000

Quare nonnulli eumdem numerum sic notabant MM.

Sic ex istis septem litteris, potest quivis dinumerationem discrete in infinitum ducere.

DE COMPUTO

DIALOGUS.

Augustinus dixit de quatuor divisionibus scripturæ : Quatuor necessaria sunt in Ecclesia Dei : Canon divinus, in quo narratur et prædicatur vita futura ; Historia, in qua rerum gesta narrantur ; Numerus, in quo facta futurorum et solemnitates divinæ dinumerantur ; Grammatica, in qua verborum scientia intelligitur. Igitur quatuor sunt partes Scripturæ : Canon divinus, Historia, Numerus, Grammatica. Istæ autem divisiones sunt quasi Scripturæ quatuor fundamenta. Isidorus in Computi laude dicit : Ratio numerorum contemnenda non est. In multis locis sanctarum Scripturarum, quantum mysterium habet, elucet. Non enim frustra in laudibus Dei dictum est : Omnia in mensura et numero et pondere fecisti. Senarius namque numerus, qui partibus suis perfectus est, perfectionem mundi quadam numeri sui significatione declarat. Similiter et quadraginta dies, qui bus Moses et Elias et ipse Dominus jejunaverunt, sine numerorum cognitione non intelliguntur. Sic et alii in Scripturis sacris numeri existunt, quorum figuras non nisi noti hujus artis scientiæ solvere possunt. Datum etiam nobis est, ex aliqua parte sub numerorum consistere disciplina, quando mensium curricula disputamus, quando anni spatium redeuntis per numerum agnoscimus. Per numerum siquidem ne confundamur, instruimur. Tolle numerum a rebus omnibus, et omnia pereunt. Adime sæculo computum, et omnia cæca ignorantia complectitur. Nec differri possunt a cæteris animalibus, qui calculi nesciunt rationem.